

Allmänna kulturfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet 25 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2011. Samtliga yrkanden avstyrks.

Flera av yrkandena handlar om vikten av att ha tillgång till ett rikt kulturliv oavsett var i landet man bor och om kulturen som utvecklingsmotor. Utskottet påminner om att kultursamverkansmodellen innebär en tyngdpunktsförskjutning från centralt fattade beslut till ett ökat regionalt ansvar för kulturområdet. Inom ramen för de nationella kulturpolitiska målen ska regionala och lokala prioriteringar få ökat genomslag och föra kulturen närmare medborgarna. Utskottet hänvisar även till handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar som syftar till att stärka entreprenörskap och företagande inom kulturområdet och att främja kulturell och kreativ kompetens i näringslivet.

I de avstyrkta motionerna återfinns även förslag om ansvaret för folkkultur och amatörkultur, ett breddat arrangörsstöd, nationellt ansvar för Umeå – Europas kulturhuvudstad 2014 och stimulansbidrag för kulturhus. Andra förslag gäller t.ex. textning av film och teater, Bergmancentret på Fårö, en modern operabyggnad i Stockholm och det kristna kulturarvets betydelse.

I betänkandet finns tio reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	6
Den nationella kulturpolitiken – bakgrund	6
Kultur i hela landet	7
En feministisk strategi för kulturlivet	11
Folkkulturen och amatörkulturen	13
Arrangörsstöd	15
Stimulansbidrag för kulturhus	17
Kulturkanon	18
Kulturlag	19
Kulturhuvudstadsåret som nationellt intresse	20
Klaverens Hus	21
Textning av film och teater	22
Könsmässig balans i nästa filmavtal	24
Bergmancenter på Fårö - ett nationellt center för film	25
Svenskt Rockarkiv	27
Modern operabyggnad i Stockholm	28
Nyskriven Drottningholmsmusik	29
Det kristna kulturarvets betydelse	30
Reservationer	32
1. Kultur i hela landet, punkt 1 (S, V)	32
2. Kultur i hela landet, punkt 1 (MP)	33
3. En feministisk strategi för kulturlivet, punkt 2 (V)	33
4. Folkkulturen och amatörkulturen, punkt 3 (MP)	34
5. Folkkulturen och amatörkulturen, punkt 3 (V)	35
6. Arrangörsstöd, punkt 4 (MP)	35
7. Stimulansbidrag för kulturhus, punkt 5 (MP)	36
8. Kulturkanon, punkt 6 (SD)	36
9. Kulturlag, punkt 7 (V)	37
10. Bergmancenter på Fårö - ett nationellt center för film, punkt 12 (S)	38
Särskilt yttrande	39
Det kristna kulturarvets betydelse, punkt 16 (SD)	39
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	40
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	40

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Kultur i hela landet

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Kr219 av Eva Sonidsson och Christina Karlsson (båda S),
2011/12:Kr223 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Kr231 av Johan Pehrson (FP),

2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Kr287 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S) och

2011/12:N303 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 11.

Reservation 1 (S, V)

Reservation 2 (MP)

2. En feministisk strategi för kulturlivet

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 3 (V)

3. Folkkulturen och amatörkulturen

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 15 och

2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 23.

Reservation 4 (MP)

Reservation 5 (V)

4. Arrangörstöd

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 16.

Reservation 6 (MP)

5. Stimulansbidrag för kulturhus

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 9.

Reservation 7 (MP)

6. Kulturkanon

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr319 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 8 (SD)

7. Kulturlag

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 9 (V)

8. Kulturhuvudstadsåret som nationellt intresse

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr249 av Helén Pettersson i Umeå (S).

9. Klaverens Hus

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Kr209 av Åsa Lindestam (S) och

2011/12:Kr266 av Margareta B Kjellin (M).

10. Textning av film och teater

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr254 av Anita Brodén (FP) yrkande 1.

11. Könsmässig balans i nästa filmavtal

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 9.

12. Bergmancenter på Fårö - ett nationellt center för film

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr244 av Christer Engelhardt (S).

Reservation 10 (S)

13. Svenskt Rockarkiv

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr239 av Jan R Andersson (M).

14. Modern operabyggnad i Stockholm

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr245 av Börje Vestlund (S).

15. Nyskriven Drottningholmsmusik

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr295 av Gunnar Andréén (FP).

16. Det kristna kulturarvets betydelse

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr291 av Yvonne Andersson (KD).

Stockholm den 29 maj 2012

På kulturutskottets vägnar

Gunilla Carlsson i Hisings Backa

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Cecilia Magnusson (M), Anne Marie Brodén (M), Peter Johnsson (S), Göran Montan (M), Kerstin Engle (S), Gustaf Hoffstedt (M), Per Svedberg (S), Per Lodenius (C), Isak From (S), Peder Wachtmeister (M), Tina Ehn (MP), Lars-Axel Nordell (KD), Mattias Karlsson (SD), Lars Ohly (V), Agneta Gille (S) och Anna Steele (FP).

Utskottets överväganden

Den nationella kulturpolitiken – bakgrund

Utgångspunkten för den statliga kulturpolitiken är de nya nationella kulturpolitiska mål som riksdagen antog i december 2009.¹ Målen lyder:

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

De nya kulturpolitiska målen är nationella, men de ska även kunna inspirera och vägleda politiken i kommuner och landsting. I avsikt att föra kulturen närmare medborgarna och främja ett lokalt och regionalt engagemang för kulturfrågorna har en ny modell för statens bidragsgivning till regional kulturverksamhet successivt införts (kultursamverkansmodellen). Fem län ingick i modellen fr.o.m. 2011 och ytterligare elva län ingår fr.o.m. 2012. Modellen omfattar bidragsmedel till sju kulturområden: scenkonst, museiverksamhet, biblioteksverksamhet, konst- och kulturfrämjande verksamhet, regional enskild arkivverksamhet, filmkulturell verksamhet och främjande av hemslöjden.

Kultursamverkansmodellen innebär att ett landsting eller en region får besluta om fördelningen av vissa statliga kulturbidrag under förutsättning att en regional kulturplan har tagits fram i samverkan med länets kommuner. Arbetet med den regionala kulturplanen ska även ske i dialog med det civila samhället och de professionella kulturskaparna. Modellen bidrar därmed till att skapa strategiska mötesplatser för de många aktörer som på nationell, regional och lokal nivå verkar för kulturens utveckling i hela samhället.

¹ Prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145.

Kultur i hela landet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kultur i hela landet och kulturpolitikens uppgift främst med hänvisning till kultursamverkansmodellen och handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar.

Jämför reservationerna 1 (S, V) och 2 (MP).

Motionerna

I *motion N303* föreslår Lars Ohly m.fl. (V) ett tillkännagivande om tillgång till god kultur oavsett var man bor i landet (yrkande 11). Motionärerna anser att ett rikt och varierat kulturliv genererar engagemang och trivsel för medborgarna och också bidrar till framtida utveckling. Det är därför viktigt att ta ansvar för att det finns ett rikt kulturutbud också i landsbygdskommunerna. Motionärerna anser att det är ett nationellt ansvar att teater och dans finns i hela landet och att staten måste garantera finansieringen. Vidare bör digitalbio i hela landet främjas.

I *motion Kr223* begär Ann-Kristine Johansson m.fl. (S) tillkännagivanden dels om människors rätt till livskvalitet (yrkande 1), dels om Statens kulturråds resurser (yrkande 2). Motionärerna anser att kulturen har ett egenvärde men att den också är ett viktigt verktyg för att utveckla demokratin och skapa en rik fritid för såväl barn som vuxna och äldre. Den bidrar till sammanhållning samtidigt som den hjälper oss att vidga vyerna och få nya perspektiv. Därför är det statens uppgift att säkerställa att det finns ett rikt kulturutbud över hela landet. När Statens kulturråd förhandlar fram de regionala överenskommelserna om kulturen måste rådet ges resurser till detta.

I *motion Kr219* anför Eva Sonidsson och Christina Karlsson (båda S) att ett rikt kulturliv gör en bygd levande och attraktiv för såväl de boende som näringslivet. Det innebär bl.a. att det blir lättare att få unga och välutbildade personer att stanna kvar och nya att flytta in. För att öka tillgången till kultur i glesbygden krävs olika typer av stimulansåtgärder, något som staten bör ta ett större ansvar för.

I *motion Kr287* av Roza Güclü Hedin m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om att staten bör fortsätta att stödja regionalt viktiga aktörer, t.ex. Dalhalla, så att möjligheten till kulturupplevelser hålls levande i hela Sverige. Regeringen bör även se över möjligheten att ge riktade uppdrag till viktiga kulturella mötesplatser över hela landet.

I *motion Kr278* föreslår Tina Ehn m.fl. (MP) tillkännagivanden dels om kulturpolitikens uppgift (yrkande 1), dels om den fria kulturen som utvecklingsmotor (yrkande 2). Motionärerna anför att kulturpolitikens uppgift är att värna om det smala och det som inte är kommersiellt gångbart i sin tid. Politiken ska värna den kulturhistoria vi har och den historia vi skapar

i samtiden. Framför allt gäller det att skapa jämställda och lika villkor för möjligheterna att skapa, uppleva, medverka och delta i kulturlivet oavsett var i landet man bor och vilka förutsättningar man har. Motionärerna anser att den kulturella infrastrukturen i största möjliga mån ska byggas underifrån, att den ska byggas på enskilda människors kulturella insatser och på lokala initiativ och traditioner och att den ska byggas i nära kontakt med andra samhällssektorer och institutioner. För att man ska kunna ta till vara tillväxtpotentialen krävs det en bredare syn på kulturpolitiken som förutsätter dialog, samverkan och ett intensifierat samarbete mellan olika aktörer och intressenter, inte bara på det kulturpolitiska området utan inom alla delar av samhället.

I *motion Kr231* begär Johan Pehrson (FP) ett tillkännagivande om Opera på Skäret. Motionären anser att det är bra att regeringen har initierat en regionalisering av kulturpolitiken. Samtidigt är det viktigt att fördelningen mellan olika regioner inte enbart sker utifrån en per capita-beräkning, utan att man också väger in kvalitet. På det sättet främjas institutioner som, likt Opera på Skäret och Svenska kammарorkestern i Örebro, satsar på kvalitet.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan antog riksdagen i december 2009 nya nationella kulturpolitiska mål. Utskottet anser att målen väl lyfter fram kulturens egenvärde och oberoende. Målet att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft innebär bl.a. att de statliga insatserna ska främja mångfald genom att stödja konstnärligt och kulturellt angelägen verksamhet som inte alls eller bara delvis skulle kunna komma till uttryck på marknadsmässiga villkor. Att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet innebär att det ska vara möjligt att ta del av ett kulturutbud som präglas av mångfald och hög kvalitet oavsett var man bor i landet. Här har såväl nationella som regionala kulturinstitutioner ett ansvar. Utskottet vill understryka att ett rikt kulturliv har alla möjligheter att utgöra en positiv kraft i samhället. Ett dynamiskt samhälle förutsätter att den kreativitet och förmåga till nytänkande som är en förutsättning för allt kulturellt skapande tas till vara och ges utrymme.

Den nya kultursamverkansmodellen har utvecklats för att stödja arbetet att föra kulturen närmare medborgarna. Samverkansmodellen innebär en tyngdpunktsförskjutning från centralt fattade beslut till ett ökat regionalt ansvar för kulturområdet. Syftet med modellen är att i enlighet med de nationella kulturpolitiska målen få ett ökat genomslag för regionala prioriteringar och variationer. Modellen innebär att ett landsting får besluta om fördelningen av vissa statliga kulturbidrag under förutsättning att en regional kulturplan har tagits fram i samverkan med länets kommuner. Arbetet med den regionala kulturplanen ska även ske i dialog med det civila samhället och de professionella kulturskaparna. Avsikten med modellen är att

den ska bidra till att skapa strategiska mötesplatser för de många aktörer på nationell, regional och lokal nivå som verkar för kulturens utveckling i hela samhället.

Det statliga bidraget till regional kulturverksamhet uppgår till ca 1,28 miljarder kronor. För att underlätta utvecklingen av samverkansmodellen tillfördes 25 miljoner kronor för 2012, och en förstärkning har aviserats även för 2013 och 2014. Förstärkningen ska inriktas mot verksamheter som förnyar och utvecklar kulturområdet, både vad gäller konstnärliga uttryck och nydanande sätt att tillgängliggöra och sprida kulturen till nya och bredare publikgrupper.

Utskottet anser det angeläget att fortlöpande följa upp och utvärdera kulturpolitiken för att försäkra sig om att de nationella målen också får genomslag i praktiken. Detta var också bakgrunden till bildandet av Myndigheten för kulturanalys. Myndigheten har i regleringsbrevet för 2012 fått i uppdrag att analysera hur kvalitativa indikatorer för att utvärdera effekterna av den nationella kulturpolitiken kan utvecklas. Uppdrag ska redovisas senast den 3 september 2012. Myndigheten ska även följa upp besöksutvecklingen och tillgängligheten på de centrala museerna, Forum för levande historia, Riksantikvarieämbetet och Riksställningar. Detta uppdrag ska redovisas senast den 1 mars 2013.

I en första utvärdering av kultursamverkansmodellen, *Kultursamverkansmodellen. En första utvärdering. Rapport 2012:1*, har Myndigheten för kulturanalys funnit att de olika aktörerna utanför politiken – bl.a. professionella kulturskapare – upplever att deras intressen har synliggjorts. Över lag redovisar myndigheten ett ökat intresse för, och en större kunskap om, kulturpolitik hos politiker på regional och kommunal nivå.

Utskottet vill även påminna om att regeringen i september 2009 beslutade om en handlingsplan för kulturella och kreativa näringar², se även 2010/11:KrU9. Planen utgör en del av en fördjupad samverkan mellan näringspolitiken och kulturpolitiken och omfattar en satsning på totalt 73 miljoner kronor under åren 2009–2012.³ Det övergripande målet är att stärka entreprenörskap och företagande inom kulturområdet och att främja kulturell och kreativ kompetens i näringslivet för ökad konkurrenskraft och innovationsförmåga. Insatserna i handlingsplanen utgår från de kulturella och kreativa entreprenörernas behov och möjligheter.

Anvisade medel fördelas av Tillväxtverket och Vinnova efter det att regionerna upprättat strategiska planer för hur de avser att arbeta med kulturella och kreativa näringar. Kulturrådet, Riksarkivet, Riksantikvarieämbetet (RAÄ), Konstnärdsnämnden, Stiftelsen Svenska Filminstitutet och Nämnden för hemslöjdsfrågor har i uppdrag att utveckla och medverka i

² Enligt en uppgift på Tillväxtverkets webbplats innefattar begreppet kulturella och kreativa näringar områdena arkitektur, design, film och foto, konst, litteratur, media, mode, musik, måltid, scenkonst, turism och besöksnäring samt upplevelsebaserat lärande.

³ Från utgiftsområde 19 Regional tillväxt anvisas 70 miljoner kronor under perioden. Dessutom har 3 miljoner kronor anvisats för 2009 från utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

insatser för att främja kulturella och kreativa näringar.⁴ Dessa institutioner ska dels lämna en gemensam resultatbedömning av arbetet, dels bedöma hur arbetet med att främja kulturella och kreativa näringar kan vidareutvecklas fr.o.m. 2013. RAÄ ska samordna redovisningen, som ska lämnas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 1 juni 2012.

Här kan vidare nämnas att EU i en grönbok har lyft fram de kulturella och kreativa sektorernas potential och presenterat slutsatser som ligger väl i linje med den svenska regeringens handlingsplan för kulturella och kreativa näringar.⁵ Kulturutskottet, som våren 2010 granskade och avgav ett utlåtande över grönboken, välkomnade att kommissionen hade uppmärksammat den kulturella och den kreativa sektorns möjligheter att bidra till tillväxt och sysselsättning inom hela EU (utl. 2009/10:KrU14).

Med anledning av motion Kr231 (FP) om Opera på Skäret kan utskottet redovisa att Kulturrådet beslutat att de medel som tidigare fördelats till Opera på Skäret från musikteaterområdet fr.o.m. 2012 ska ingå i kultursamverkansmodellen. Örebro läns landsting har därför beviljats en höjning av anslaget med 600 000 kronor. Utskottet konstaterar att detta innebär ett säkrande av resurstilldelningen så länge man regionalt vill stödja verksamheten.

Med anledning av motion Kr287 (S) konstaterar utskottet att Dalhallas vänner under ett antal år fått stöd från anslaget 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål*. Även i regleringsbrevet för budgetåret 2012 avseende Statens kulturråd är Dalhallas vänner utpekade som aktörer av kulturpolitiskt intresse. Då de inte inkommit med någon ansökan om bidrag till Kulturrådet är ärendet emellertid bordlagt.

Med anledning av motion N303 (V) yrkande 11 om att främja digitalbio i hela landet vill utskottet framhålla den satsning på 60 miljoner kronor under fyra år som inleddes under 2011 för att digitalisera biografier på mindre orter eller salonger som i huvudsak visar kvalitetsfilm. Satsningen var ursprungligen planerad att starta 2012 men tidigare lades för att snabba upp omställningsprocessen.

Sammanfattningsvis anser utskottet att motionsyrkandena i huvudsak är tillgodosedda med det arbete som nu sker regionalt och lokalt med dels kultursamverkansmodellen, dels handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar. Inom ramen för samverkansmodellen skapas utrymme för att ta till vara lokala och regionala initiativ och traditioner liksom att stödja regionalt viktiga aktörer. Handlingsplanen syftar till att stärka företagandet inom kulturområdet och stärka samverkan mellan olika aktörer och intressenter inom olika delar av samhället. Utskottet anser därmed att motio-

⁴ Regleringsbrev för 2011 respektive 2012 samt regeringsbeslut om riktlinjer för 2011 och 2012.

⁵ Europeiska kommissionens grönbok Att ta tillvara potentialen i den kulturella och kreativa sektorn, KOM(2010) 183. Med den kulturella sektorn avser kommissionen scenkonst, bildkonst, kulturarv, film, dvd, video, tv, radio, videospel, nya medier, musik, böcker och press. I den kreativa sektorn ingår arkitektur och formgivning samt undersektorer som grafisk formgivning, modedesign och reklam.

nerna Kr219 (S), Kr223 (S) yrkandena 1 och 2, Kr231 (FP), Kr278 (MP) yrkandena 1 och 2, Kr287 (S) och N303 (V) yrkande 11 inte bör leda till något initiativ från riksdagens sida.

En feministisk strategi för kulturlivet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en feministisk strategi med hänvisning till bl.a. det sektorsövergripande målet för jämställdhetspolitiken och den treåriga satsningen på att stärka kvinnors ställning inom film-, musik- och museiområdena.

Jämför reservation 3 (V).

Motionen

I *motion Kr307* framhåller Bengt Berg m.fl. (V) att det är viktigt att synliggöra könsmaktsordningen i kulturlivet. Ett samhälle där intresset för kultur och makten över kulturen är jämnt fördelade mellan könen skulle vara ett bättre samhälle – och kanske ett samhälle där kulturen hade en mer framskjuten plats, anför motionärerna. De anser att frågan bör ses över i en utredning som ska ha i uppdrag att kartlägga hela kulturlivet ur ett könsmaktsperspektiv, hos dem som skapar och hos publiken, samt ta fram en feministisk strategi för jämställdhet (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade våren 2006 att målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.⁶ Detta mål är sektorsövergripande och gäller således också inom kulturlivet. Samtliga myndigheter på kulturområdet har därför enligt sina instruktioner i uppdrag att integrera ett jämställdhetsperspektiv i sina verksamheter. Samma krav ställs på vissa kulturinstitutioner som får statligt bidrag och som drivs i någon annan organisationsform – aktieföretag, stiftelser eller föreningar.

Utskottet vill vidare hänvisa till betänkande 2010/11:KrU9 där utskottet behandlade en motion om jämställdheten inom kulturområdet. Här redovisades ett antal rapporter och insatser som gjorts. Utskottet konstaterade att de krav som hade ställts på kulturinstitutionerna då det gällde jämställdhet hade haft effekt och att medvetenheten om dessa frågor hade ökat. Det betydde dock inte att målet var nått och att man från statens sida kunde slå sig till ro.

⁶ Prop. 2005/06:155, bet. 2005/06:AU11, rskr. 2005/06:257.

Mot bakgrund av bl.a. dessa rapporter beslutade regeringen den 10 mars 2011 att satsa 17,5 miljoner kronor under tre år på extra insatser för att stärka kvinnors ställning inom film-, musik- och museiområdena. Regeringens beslut innebar att Statens historiska museer, Statens musikverk och Stiftelsen Svenska Filminstitutet fick i uppdrag att utveckla arbetet för ökad jämställdhet inom musei-, musik- respektive filmsektorn.

Utskottet ser positivt på denna satsning och vill samtidigt understryka att det är angeläget att även fortsättningsvis noga följa utvecklingen på området, inte minst på musik- och filmsektorerna.

Myndigheten för kulturanalys har i uppdrag att förstärka en oberoende analys och uppföljning inom kulturområdet. Enligt sin instruktion ska myndigheten särskilt bedöma utvecklingen när det gäller mångfald, tillgänglighet och jämställdhet inom kulturområdet. Myndigheten kommer att ansvara för att beställa och analysera statistik om bl.a. jämställdheten inom kulturområdet. Utskottet bedömer att ett gediget statistiskt underlag bör kunna utgöra en fast grund för framtida kultur- och jämställdhetspolitiska beredningar och ställningstaganden.

Myndigheten för kulturanalys gav under 2011 en extern forskare i uppdrag att göra en jämförande studie av regeringens ovannämnda jämställdhetsuppdrag till Statens historiska museer, Statens musikverk och Stiftelsen Svenska Filminstitutet. I rapporten *Kulturanalys 2012* redovisas att det är svårt att göra direkta jämförelser mellan uppdragen då de skiljer sig åt. Däremot går det att uttala sig om de förutsättningar som skapats under den första perioden. Uppdragen inom film och musik är inriktade på jämställdhet i en kvantitativ betydelse, genom att de vill öka andelen kvinnor på betydelsefulla positioner inom området. Uppdraget inom museisektorn är inriktat på jämställdhetsintegrering, genom att det fokuserar på verksamheten: samlingarna och utställningarna. Skillnaderna i uppdragen återspeglar sig direkt i hur uppdragsägarna tolkat uppdragen. Vilka effekter det får för arbetet med jämställdhet inom de olika sektorerna är intressant och relevant att följa upp, anges det i rapporten.

Utskottet vill slutligen nämna att de kulturplaner som ska tas fram inom ramen för den tidigare nämnda kultursamverkansmodellen ska innehålla en beskrivning av regionens kultursamverkan ur ett jämställdhetsperspektiv och bör innehålla information om vilka insatser regionen ska genomföra för att uppnå jämställdhet när det gäller fördelningen av representation och resurser.

Utskottet avstyrker motion Kr307 (V) yrkande 1 med hänvisning till det aktiva arbete som pågår på området.

Folkkulturen och amatörkulturen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om amatörkulturen med hänvisning till bl.a. kultursamverkansmodellen och den dialog som förs med det civila samhället.

Jämför reservationerna 4 (MP) och 5 (V).

Motionerna

Tina Ehn m.fl. (MP) föreslår i *motion Kr278* att regeringen ska tillsätta en parlamentarisk utredning för att utreda ett samlat ansvar för amatörkulturen (yrkande 15). Motionärerna anser att kulturkonsumtion och eget skapande är två sidor av kulturen som stöder och vitaliserar varandra och att dessa är väldigt viktiga för medborgarnas personliga utveckling och för samhället i stort. Amatörkulturen stötts i dag främst av folkbildningen. Motionärerna anser att det är viktigt att även amatörkulturens föreningsbildning stötts.

I *motion Kr307* pekar Bengt Berg m.fl. (V) på att det nationella ansvaret för folkkulturen inklusive amatörkulturen är splittrat mellan olika instanser, Ungdomsstyrelsen, Statens kulturråd och Folkbildningsrådet, och dessutom mellan olika regionala och lokala nivåer. Motionärerna anser att samhällets ansvar för amatör- och folkkulturen måste förtydligas och att en instans bör utses som tar ett samlat ansvar för de statliga insatserna för amatör- och folkkulturen (yrkande 23).

Bakgrund

Det huvudsakliga stödet till amatörkulturen går via folkbildningen och Ungdomsstyrelsen. Under 2011 fördelade Folkbildningsrådet drygt 1,6 miljarder kronor i statsbidrag till tio studieförbund. Studieförbunden arrangerade drygt 280 000 studiecirkel med 1,8 miljoner grupprapporterade deltagare. Drygt 60 procent av studieförbundens studiecirkelverksamhet utgjordes av det estetiska ämnesområdet Konst, musik och media. Under samma år fördelade Folkbildningsrådet ca 1,6 miljarder kronor i statsbidrag till 150 folkhögskolor. Folkhögskolorna arrangerade sammanlagt närmare 2 800 kulturprogram riktade till allmänheten med totalt cirka 240 000 deltagare. Folkhögskolorna erbjuder också många särskilda kurser, t.ex. i musik, mediekunskap, konsthantverk, teater, språk, friskvård, turism, där en större del av studietiden ägnas åt det ämnesområde man har valt.

Statens kulturråd fördelar i princip enbart stöd till kulturverksamhet som bedrivs professionellt. Stöd kan dock ges till riksorganisationer, centrala amatörkulturorganisationer och scenkonst- och musikarrangörer verksamma

inom amatörkulturen. År 2012 fördelades 11,5 miljoner kronor till organisationer inom amatörkulturen. Av de 1,7 miljarder kronor som Kulturrådet förfogar över går ca 120 miljoner kronor till den civila sektorn.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla amatörkulturens stora betydelse. Den civila sektorns aktörer erbjuder både möjlighet att ta del av kulturen och att själva utöva kulturell verksamhet. Den stora variationen av organisationer i form av bl.a. hembygdsföreningar, kyrkokörer och lokala teaterföreningar erbjuder rika möjligheter, för den som vill, att utöva sina intressen tillsammans med andra. Människors engagemang och skapande förmågor är förutsättningar för ett rikt kulturliv. Utskottet vill också betona att den professionella kulturen och amatörkulturen berikar varandra och utgör nödvändiga delar av ett rikt kulturliv.

Regeringen gjorde i den kulturpolitiska propositionen 2009/10:3 bedömningen att det fanns behov av en ökad samverkan på kulturområdet mellan det civila samhället, kommunerna, landstingen och staten. Regeringen har därefter, under 2010 och 2011, tagit initiativ till en serie dialoger. Frågor som har diskuterats är bl.a.:

- Hur kan vi se till att det civila samhället får en roll i den nya samverkansmodellen?
- Hur kan villkoren för barn- och ungdomskultur och barns och ungas eget skapande utvecklas och förbättras utifrån samspelet mellan det civila samhället och det offentliga?
- Vilka verktyg och eventuella samarbeten behövs för att det civila samhället på ett tydligare sätt ska kunna synliggöras och utvecklas i kulturpolitiken?

Uppdraget att sammankalla och administrera ett forum för kontinuerlig dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhällets organisationer fördes den 1 januari 2012 över till Ungdomsstyrelsen.

Utskottet vill understryka att med detta och med inrättandet av kultur-samverkansmodellen är dialogen mellan det civila samhället och politiker på nationell, regional och lokal nivå etablerad. Nu gäller det att vidareutveckla och vårda modellen.

Utskottet har noterat att många ideella organisationer har organiserat sig i Ideell kulturallians, som bildades som nätverk 2008 och som organisation 2010. Alliansen arbetar för allas rätt att delta i kulturlivet, för att medborgarna ska få inflytande i kulturpolitiken, för att utveckla de ideella organisationernas roll och för att bli en samtalspartner för lokala, regionala och nationella beslutsfattare. Medlemmarna är ideella föreningar med omfattande kulturverksamhet som är öppen för alla. Tillsammans har de mer än 1 miljon medlemmar och genomför årligen 550 000 arrangemang som samlar 65 miljoner besökare och deltagare.

På uppdrag av regeringen har Statens kulturråd, Riksantikvarieämbetet och Riksteatern tagit fram en rapport med goda exempel på hur kulturinstitutioner kan involvera det civila samhällets organisationer och andra ideella krafter i sina respektive verksamheter. I rapporten *Kulturinstitutionerna och det civila samhället – Kulturrådets skriftserie 2012:1*, som presenterades i januari 2012 dras bl.a. slutsatsen att en stor del av kulturlivet i Sverige bygger på det civila samhällets insatser. Tillkomsten av en ideell kulturallians betyder att organisationerna kan företrädas på ett samlat sätt i dialog med myndigheter och institutioner. Civilsamhällets organisationer har fått möjlighet att medverka vid tillkomsten av de regionala kulturplanerna inom kultursamverkansmodellen. De allra flesta landsting uppvisar ambitionen att stärka civilsamhällets ställning i samverkan med institutionslivet. En viss oro finns att staten skulle vara intresserad av att i ökad omfattning styra organisationslivet. Verksamhets- och projektstöd, som ges för att en viss verksamhet ska utföras av mottagaren, har ökat på bekostnad av organisationsstöden, som kan ges mer villkorslöst. Slutligen framförs i rapporten att om ett närmare samarbete mellan institutionerna och civilsamhällets organisationer ska kunna utvecklas måste också civilsamhällets behov och möjligheter få ingå i ett relevant kulturpolitiskt sammanhang.

Här bör vidare nämnas att myndigheter och institutioner inom kulturområdet enligt regleringsbrev och anslagsbeslut för 2012 ska samverka med och motivera ideella organisationer och andra delar av det civila samhället.

Mot bakgrund av det dialogarbete som nu pågår anser utskottet att något initiativ från riksdagen sida inte behövs. Motionerna Kr278 (MP) yrkande 15 och Kr307 (V) yrkande 23 avstyrks.

Arrangörsstöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om arrangörsstöd med hänvisning till det uppdrag som Statens kulturråd, Konstnärsnämnden och Statens musikverk har fått att kartlägga och analysera arrangörsverksamheten på musikområdet.

Jämför reservation 6 (MP).

Motionen

I *motion Kr278* föreslår Tina Ehn m.fl. (MP) ett tillkännagivande om ett breddat arrangörsstöd och om införande av ett turnéstöd (yrkande 16). Motionärerna anser att fler ska ha möjlighet att få del av arrangörsstödet och vill införa ett särskilt turnéstöd till de kulturskapare som vill åka på

turné. De anför att turnéerna bidrar till en levande kulturscen i hela landet, samtidigt som de ger möjlighet för okända kulturverksamma att finna sin publik och därefter lättare bli självförsörjande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning att turnéer bidrar till en levande kultur i hela landet, samtidigt som det skapar möjlighet för fler kulturarbetare att finna sin publik.

Med stöd av förordningen (1974:452) om statsbidrag till teater-, dans- och musikverksamhet i mindre ensembler och fria grupper beslutar Statens kulturråd om verksamhetsbidrag till fria grupper och till arrangörer för engagemang av fria grupper. För detta ändamål finns medel avsatta under utgiftsområde 17 anslag 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål*. Budgetåret 2012 finns 189,5 miljoner kronor avsatta under anslagspost 1 Bidrag till den fria scenkonsten, arrangörer, fonogramverksamhet och vissa aktörer av kulturpolitiskt intresse.

Utskottet konstaterar att enligt Kulturrådets hemsida kan fria musikgrupper och arrangörer inom musikområdet 2012 söka projektbidrag för:

- Nationellt mobilitetsstöd till fria musikgrupper för resekostnader för nationella kulturutbyten, exempelvis turnéer.
- Arrangörssamverkan för engagemang av yrkesverksamma musikgrupper. Arrangörer kan ansöka om kostnader för resor, gager, uppehålle och logi i samband med nationella turnéer.
- Utveckling av arrangörsledet. Arrangörer kan ansöka om kostnader förknippade med relevanta insatser som främjar utvecklingen av det fria musiklivet.

Medan fria musikgrupper och arrangörer kan vända sig till Kulturrådet kan musiker och kompositörer vända sig till Konstnärsnämnden för personliga stipendier och bidrag. Även Statens musikverk fördelar stöd till musikområdet.

Regeringen har sett ett behov av att kartlägga och analysera arrangörsverksamheten på musikområdet och har därför i regleringsbrev för 2012 gett Statens kulturråd, Konstnärsnämnden och Statens musikverk ett uppdrag med denna inriktning. Analysen ska bl.a. omfatta uppnådda resultat, övriga aktörers medfinansiering i verksamheter som får statligt stöd samt bedömningar av huruvida det nuvarande statliga stödet ska bli än mer ändamålsenligt och i ökad grad bidra till de nationella kulturpolitiska målen. Uppdraget ska redovisas gemensamt senast den 15 januari 2013.

Utskottet anser att detta arbete bör avvaktas och avstyrker därmed motion Kr278 (MP) yrkande 16.

Stimulansbidrag för kulturhus

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om stimulansbidrag för kulturhus.

Jämför reservation 7 (MP).

Motionen

Tina Ehn m.fl. (MP) föreslår i *motion MJ469* att regeringen ska utreda ett kulturellt stimulansbidrag för kulturhus och scener i hela landet (yrkande 9). Motionärerna vill rusta upp befintliga kulturhus, scener och liknande för att främja likvärdig tillgänglighet till stora kulturupplevelser i hela landet. De framhåller att en upprustning samtidigt leder till att nya arbetstillfällen skapas inom byggbranschen och även ökar arbetstillfällena för professionella kulturutövare.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla de stora insatser som görs av människor runt om i vårt land för att vårda och bevara kulturhus och scener m.m. Att skydda och vårda kulturarvet i bebyggelse och odlad mark är en viktig nationell angelägenhet, ett ansvar som delas av alla. Utskottet har i betänkande 2011/12:KrU9 pekat på de möjligheter som finns för att få bidrag till byggnadsminnen.

Utskottet vill peka på möjligheten att få stöd enligt förordningen (1990:573) om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler. Frågor om bidrag prövas av Boverket genom Samlingslokaldelegationen efter yttrande från Statens kulturråd. Riksdagen avsätter årligen ca 9,9 miljoner kronor under utgiftsområde 17 anslaget 1:5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler* för detta ändamål.

Utskottet uppmärksammade våren 2011 att medel under anslaget inte fullt ut har kunnat utnyttjas, då det inte har funnits något bemyndigande att besluta om bidrag som innebar åtaganden efter aktuellt budgetår. Utskottet konstaterade att det aktuella anslaget för stöd till icke-statliga kulturlokaler har stor betydelse för att främja tillgången till lokaler för musei-, teater- och konsertändamål och därmed bidrar till att skapa förutsättningar för ett rikt och omväxlande kulturliv i hela landet. Vidare konstaterade utskottet att ett statligt stöd många gånger är ett villkor för lokal och regional medfinansiering. Utskottet föreslog därför i betänkande 2010/11:KrU9 ett tillkännagivande till regeringen om detta, vilket också blev riksdagens

beslut.⁷ I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utgiftsområde 17) begärde regeringen ett sådant bemyndigande, vilket också tillstyrktes av riksdagen.⁸

Utskottet anser att förändringen innebär ökade möjligheter för stöd till musei-, teater- och konsertlokaler som inte är statliga. Eventuella behov av höjning av anslaget får övervägas inom ramen för den årliga budgetprocessen.

Här bör även nämnas att drygt 32 miljoner kronor årligen avsätts till anslag 13:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler*. Bidrag till allmänna samlingslokaler lämnas som investeringsbidrag och verksamhetsutvecklingsbidrag. Med verksamhetsutvecklingsbidrag avses stöd för att anpassa en allmän samlingslokal till ungdomsverksamhet inom kultur- och fritidsområdet eller för att stimulera sådan verksamhet och utveckla ungdomars mötesformer inom kultur- och fritidsområdet. Boverkets samlingslokaldelegation fördelar bidragen.

Motion MJ469 (MP) yrkande 9 avstyrks.

Kulturkanon

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en kulturkanon.

Jämför reservation 8 (SD).

Motionen

I *motion Kr319* föreslår Jimmie Åkesson m.fl. (SD) ett tillkännagivande om att regeringen bör initiera ett arbete med att ta fram en svensk nationell kulturkanon (yrkande 3). Syftet är att lyfta fram de delar av kulturarvet som kan anses vara särskilt värdefulla eller särskilt betydelsefulla för formandet av den svenska identiteten. Vid urvalet av de verk som ska ingå bör de svenska medborgarna beredas möjlighet att vara delaktiga, anför motionärerna, som hänvisar till Danmarks kulturkanon.

Utskottets ställningstagande

Vid budgetbehandlingen för 2011 (bet. 2010/11:KrU1) behandlade utskottet två motionsyrkanden av Sverigedemokraterna med förslag om att avsätta budgetmedel för att inrätta en kulturkanon. Utskottet anförde då att det ankom på regeringen – om den ansåg det motiverat – att uppdra åt berörda myndigheter att utarbeta en svensk kanon. Utskottet var dock inte berett att avsätta särskilda medel för ändamålet.

⁷ Rskr. 2010/11:212.

⁸ Prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:KrU1, rskr. 2011/12:74.

Utskottet behandlade i samma betänkande även en motion med förslag om att inrätta en statlig kulturarvsfond. Utskottet konstaterade då att det kan vara problematiskt att särskilja vad som ska betecknas som kärnan i den svenska kulturen.

Utskottet avstyrker motion Kr319 (SD) yrkande 3.

Kulturlag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att en kulturlag ska utarbetas.

Jämför reservation 9 (V).

Motionen

I *motion Kr307* av Bengt Berg m.fl. (V) föreslår Vänsterpartiet att regeringen snarast ska utarbeta ett förslag till en kulturlag. Enligt motionärerna är kulturens roll för samhällsutvecklingen så fundamental att det är dags att lagfästa samhällets ansvar för kulturen. I Norge har man sedan en tid tillbaka en sådan lag, vilket har visat sig vara ett bra sätt att stärka kulturens ställning. Sverige bör snarast följa Norges exempel (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Kulturutskottet behandlade under föregående riksmöte ett motionsyrkande från Vänsterpartiet med likartat innehåll (jfr bet. 2010/11:KrU9 s. 9 f.).

Utskottet konstaterade att kulturområdet endast i begränsad mån är lagreglerat. Den *formella styrningen av statligt stödd kultur* inskränker sig till

- myndighetsinstruktioner i form av författningar
- stödförordningar
- riksdagsuttalanden
- regleringsbrev
- medelstilldelning.

Regeringen följer upp myndigheternas verksamhet bl.a. genom regelbundna myndighetsdialoger.

I den mån motionsförslaget syftade till lagreglering av den verksamhet som styrs av kommuner och landsting fann utskottet skäl att påminna om den rådande principen om kommunalt självstyre (14 kap. 3 § regeringsformen).

Utskottet kunde inte se att det skulle vara till fördel för kulturområdet om det – som motionärerna föreslog – skulle lagregleras i högre grad än vad som nu är fallet. Den statliga styrningen på detta område har på senare år gått i en annan riktning, dvs. mot minskad detaljreglering. Exem-

pelvis är den nya modellen för statens bidragsgivning till regional kulturverksamhet, den s.k. kultursamverkansmodellen, ett uttryck för en strävan mot mindre styrning från statens sida. Ett av syftena med kultursamverkansmodellen är att skapa ett ökat utrymme för regionala prioriteringar och variationer och att föra kulturen närmare medborgarna.

Slutligen ansåg utskottet det angeläget att framhålla att fundamentet i kulturpolitiken, nämligen de nya nationella kulturpolitiska mål som riksdagen antog hösten 2009, är avsedda att styra den statliga kulturpolitiken samt också inspirera och vägleda politiken i kommuner och landsting (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). Med hänvisning till det anförda avstyrkte utskottet den aktuella motionen.

Utskottet vidhåller denna uppfattning. Motion Kr307 (V) yrkande 2 avstyrks.

Kulturhuvudstadsåret som nationellt intresse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion med begäran om ett tillkännagivande om att kulturhuvudstadsåret är ett nationellt intresse. Statliga myndigheter har uppdrag med anledning av kulturhuvudstadsåret 2014.

Motionen

Helén Pettersson i Umeå (S) föreslår i *motion Kr249* ett tillkännagivande om kulturhuvudstadsåret som ett nationellt intresse. Motionären anser att det är viktigt att statligt stöd ges till kulturhuvudstadsåret genom att uppmuntra statliga museer och dramatiska institutioner att engagera sig i kulturhuvudstadsårsatsningen i Umeå.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärens uppfattning att kulturhuvudstadsåret också är ett nationellt intresse. Samma uppfattning har även kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth gett uttryck för i en interpellationsdebatt om Umeå som Europas kulturhuvudstad 2014 (ip. 2011/12:22, oktober 2011), då hon lyfte fram att ett statligt engagemang kan se ut på olika sätt och att det finns möjlighet att utnyttja befintliga statliga resurser för ändamålet samt att ge uppdrag till statliga myndigheter att på olika sätt samarbeta med Umeå.

Utskottet konstaterar nu att så gott som samtliga kulturinstitutioner enligt sina regleringsbrev för 2012 har fått i uppdrag att i dialog med Umeå kommun se över möjligheter att medverka inför och under Umeå – Europas kulturhuvudstad 2014. För Statens kulturråd gäller även att myndigheten i sin bidragsgivning särskilt ska beakta Umeå – Europas kulturhu-

vudstad 2014. Uppdragen ska återrapporteras till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 31 maj 2012. Utskottet anser att återrapporterna kommer att ge regeringen ett gott underlag för att göra en bedömning av statliga insatser inför kulturhuvudstadsåret. Här kan också nämnas att Kulturrådet har lämnat in en ansökan till Kulturdepartementet om stöd till kulturhuvudstadsåret. Senast Sverige hade evenemanget år 1998 avsatte staten 150 miljoner kronor till Stockholms kulturhuvudstadsår.

Utskottet vill betona att kulturhuvudstadsåret förutsätter ett brett politiskt engagemang på olika nivåer och ett aktivt engagemang från kulturlivets professionella och ideella krafter, det civila samhället, näringslivet och andra samhällssektorer.

Utskottet anser att budgetpropositionen för 2013 bör avvaktas och förutsätter att regeringen kommer att behandla frågan om kulturhuvudstad 2014 där.

Något initiativ med anledning av motion Kr249 (S) behövs inte, enligt utskottets bedömning.

Klaverens Hus

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motioner om stöd till Klaverens Hus. Statens musikverk är den myndighet som har det statliga ansvaret för dokumentation och bevarande av det musikaliska kulturarvet. Kultursamverkansmodellen innebär ett ökat ansvar och utrymme för regionala prioriteringar.

Motionerna

I två motioner begärs tillkännagivanden om Klaverens Hus.

I *motion Kr209* anför Åsa Lindestam (S) att samlingarna av klaviatur i Klaverens Hus väl kan mäta sig med de främsta internationella motsvarigheterna och därmed i högsta grad är ett nationellt intresse. Hon framhåller att i Statens musiksamlingar ingår Musikmuseet, som har en stor samling klaverinstrument, och att Klaverens Hus kompletterar dessa samlingar.

I *motion Kr266* föreslår Margareta B Kjellin (M) att Klaverens Hus ska införlivas bland övriga kulturskatter så att verksamheten kan säkerställas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att Föreningen Klaverens Hus har byggt upp en samling klaverinstrument som genom sin bredd och sitt djup har ett stort kultur- och industrihistoriskt värde.

Utskottet behandlade i betänkande 2010/11:KrU1 två motioner med förslag om att Klaverens Hus skulle få ett statligt huvudmannaskap och att samlingarna skulle införlivas med Musikmuseets samlingar. Utskottets uppfattning var att det främst är en uppgift för regeringen att överväga om ett ändrat huvudmannaskap borde komma till stånd. I den mån statsbudgetmedel krävdes för förändringen borde ett sådant bidragsändamål vägas mot andra angelägna ändamål. Utskottet biträdde därmed inte de aktuella motionerna.

Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth anförde i ett svar på en skriftlig fråga (fr. 2011/12:119) i november 2011 att det numera är Statens musikverk som är den statliga myndighet som har ansvar för dokumentation och bevarande av det musikaliska kulturarvet. Hon framhöll vidare att kultur-samverkansmodellen innebär ett ökat ansvar och utrymme för regionala prioriteringar. Syftet är att utveckla den kulturella infrastrukturen, främja regional mångfald och föra kulturen närmare medborgarna.

Utskottet delar denna uppfattning och avstyrker därmed motionerna Kr209 (S) och Kr266 (M).

Textning av film och teater

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om mer textning av film på bio och dvd samt av teater med hänvisning till att yrkandet till stora delar får anses tillgodosett.

Motionen

I *motion Kr254* begär Anita Brodén (FP) att riksdagen ska tillkänna för regeringen att samhället bör stödja hörselskadades tillgång till kulturlivet genom mer textning av film på bio och dvd samt av teater (yrkande 1).

Bakgrund

Utskottet hade uppe en likalydande motion förra året i betänkande 2010/11:KrU9, och uttalade då bl.a. följande:

Den fråga som motionären tar upp berör en stor del av Sveriges befolkning. Enligt Hörselskadades Riksförbund har över 1 miljon människor i Sverige olika grad av hörselnedsättning. Från statens sida har en rad åtgärder vidtagits för att människor med funktionshinder i alla åldrar ska bli fullt delaktiga i samhällslivet. En handlingsplan för handikappolitiken antogs 2000. Planen involverar alla samhällsområden.

— — — —

Motionsförslaget syftar till att biograffilm och dvd samt teaterföreställningar ska textas. Då det gäller biograffilm och dvd ligger ansvaret på Stiftelsen Svenska Filminstitutet som har i uppdrag att bidra till att

film görs tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Filminstitutet ska även föra en kontinuerlig dialog med filmdistributörer och berörda organisationer för att så många som möjligt ska kunna få del av svensk film. Filminstitutet hanterar en särskild stödordning för textning av film, video och dvd.

Filmutredningen kunde häromåret visa att så gott som all svensk film på dvd är möjlig att se med svensk text sedan stödet för textning infördes. Fördelen med dvd är att åskådaren vid behov kan välja textning och att denna möjlighet gäller generellt för alla exemplar som finns i distribution av de titlar som textats.⁹ Däremot har Filminstitutets stöd inte varit lika effektivt när det gäller textning av biograffilm. Enligt utredningen beror det delvis på att den analoga distributionen inte är lika flexibel som digitala format. I betänkandet redovisas emellertid också ett annat argument mot att svensk biograffilm ska textas. Det argumentet går ut på att textningen kan ses som ett ingrepp i filmen som ett konstnärligt verk. Filmens konstnärliga uttrycksmedel byggs nämligen på användning av rörlig bild och ljud och det finns ett värde i att kunna få se svenska filmer utan textning. Mot denna bakgrund förordar Filmutredningen inte något allmänt krav på att svensk film som får produktionsstöd alltid ska visas med svensk text. Däremot anser utredningen att man bör ställa som villkor för stöd till svensk filmproduktion att det ska vara möjligt att se de filmer som får stöd med svensk text där det finns förutsättningar för detta. Utredningens förslag har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

Motionären tar även upp frågan om textning av teaterföreställningar. Det är därför motiverat att här nämna att Post- och telestyrelsen (PTS) har ett sektorsansvar inom sitt område då det gäller den nationella handikappolitiken. PTS ska bl.a. se till att personer med funktionsnedsättning har tillgång till kommunikationstjänster. PTS initierar utvecklings- och försöksverksamhet för att synliggöra och tillgängliggöra nya tekniska möjligheter och har utlyst en innovationstävling på temat kultur och fritid. I det sammanhanget är det tänkbart att textningsproblematiken då det gäller teaterföreställningar kan få sin lösning. Syftet med tävlingen är nämligen att tillgängliga informations- och kommunikationslösningar ska kunna öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att utöva och ta del av kultur och fritid.

Utskottet konstaterar att de frågor som tagits upp av motionären redan beaktas i den förda politiken och att motionen därför inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Motion Kr280 (FP) yrkande 1 avstyrks därmed.

I januari 2012 enades regeringen och film- och tv-branschen om ett nytt filmavtal för svensk film. Avtalet ska undertecknas slutligt under hösten 2012 och ska gälla för åren 2013–2015. I avtalet anges i 42 § att en förutsättning för avtalets giltighet är att regeringen meddelar föreskrifter om att ”en förutsättning för att en film ska få produktionsstöd är att filmen kan visas med svensk text”. Detta villkor överensstämmer med Filmutredningens förslag, som redovisats ovan.

Vidare kan det nämnas att den tävling som det har redogjorts för ovan och som PTS har anordnat, där man efterlyste innovativa förslag för att tillgängliggöra kultur- och fritidsaktiviteter, avslutades i maj 2011. Femton vinnare fick då dela på 18 miljoner kronor. En av vinnarna var Riksteatern med ett förslag om textöversättning för scen. Riksteatern, ska utveckla en

⁹ Vägval för filmen (SOU 2009:73), s. 154.

applikation för smarttelefoner för att kunna producera textade teaterföreställningar. Målgruppen är bl.a. personer med hörselnedsättning och personer som har svenska som andraspråk. En annan av vinnarna var Frekvens Produktion AB, som är ett företag som har specialiserat sig på ljud- och videoproduktioner. Deras projekt, digitalteatern.se, går ut på att utveckla en digital plattform för att tillgängliggöra för alla den scenkonst som spelas in och filmas i Sverige. Teaterföreställningar ska bli tillgängliga via internet, och tittaren ska kunna välja att lägga till textremsa, teckentolk eller syntolk till föreställningen. Tittaren ska med en sms- eller kortbetalning kunna se föreställningen med hjälp av sin dator, iPad eller smartphone. Målsättningen är enligt bolaget att hitta nya målgrupper och att öka effekten av våra statliga kulturmedel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att dels innehållet i det nya filmavtalet, med krav på att film med produktionsstöd ska kunna visas med svensk text, dels de projekt som initieras med anledning av PTS tävling och som möjliggör bl.a. textöversättning av scenkonst, tillgodoser motionsyrkandet om att staten ska stödja hörselskadades tillgång till kulturlivet genom mer textning av film på bio och dvd samt av teater. Motion Kr254 (FP) yrkande 1 avstyrks därmed.

Könsmässig balans i nästa filmavtal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om könsmässig balans i nästa filmavtal med hänvisning till att yrkandet får anses tillgodosett.

Motionen

Bengt Berg m.fl. (V) anser i *motion Kr307* att könsmässig balans ska vara ett krav i kommande filmavtal (yrkande 9).

Bakgrund

Som framgår ovan enades regeringen och film- och tv-branschen i januari 2012 om ett nytt filmavtal för svensk film. Avtalet ska undertecknas slutligt under hösten 2012 och ska gälla för åren 2013–2015.

I avtalet är parterna eniga om att ett av målen ska vara att stöden ska fördelas jämnt mellan kvinnor och män. Dessutom anges i 6 § följande:

Parterna är eniga om att verka för att öka jämställdheten på filmområdet. Målet är att förhandsstöden, räknat i antal projekt som får stöd, vid avtalsperiodens slut ska ha fördelats jämnt mellan kvinnor och män inom kategorierna manusförfattare, producent och regissör. Målet gäller för var och en av filmkategorierna långfilm, barn- och ungdomsfilm respektive kort- och dokumentärfilm.

Stiftelsen ska årligen redovisa könsfördelningen när det gäller manusförfattare, producenter och regissörer i de filmprojekt som får stöd samt de genomsnittliga stödnivåerna för filmer av enbart eller i huvudsak kvinnor respektive män.

Vidare anges att regionala produktionscentrum ska redovisa hur stöd fördelas mellan män och kvinnor.

Utskottets ställningstagande

Motionärernas förslag att könsmässig balans ska vara ett krav i kommande filmavtal får med hänsyn till innehållet i det nya filmavtalet anses tillgodosett, och utskottet avstyrker därför motion Kr307 (V) yrkande 9.

Bergmancenter på Fårö - ett nationellt center för film

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att göra Bergmancenter på Fårö till ett nationellt center för film. Utskottet ser positivt på Bergmancentrets verksamhet, men anser inte att riksdagen bör ta något initiativ.

Jämför reservation 11 (S).

Motionen

Christer Engelhardt (S) anser i *motion Kr244* att regeringen bör utreda förutsättningarna för att göra Bergmancenter på Fårö till ett nationellt center för film. Motionären framhåller att ett levande Bergmancenter med utåtriktad verksamhet på många sätt skulle stärka kulturlivet lokalt, nationellt och internationellt, inte minst ur ett barn- och ungdomsperspektiv.

Bakgrund

Stiftelsen Bergmancenter, som är beläget i Fårö gamla skola på Fårö, har som sin uppgift att förvalta och utveckla den publika delen av Bergmanarvet. Skolan har donerats av Gotlands kommun (numera Region Gotland) och förvaltas av Fårö Utvecklings AB. Centrets verksamhet omfattar utställningar, pedagogisk verksamhet, bussturer till Bergmans inspelningsplatser på Fårö, filmvisningar, föreläsningar, seminarier och den årliga festivalen Bergmanveckan.

Våren 2010 arrangerade Bergmancenter en arkitekttävling för ombyggnad av Fårö skola. Syftet med tävlingen var att få ett funktionellt center. Prislappen på det vinnande förslaget ligger på 40 miljoner kronor, men finansiering för detta förslag saknas. I stället försöker Bergmancenter få till stånd en mindre ombyggnad av skolan. Prislappen för denna ligger på 15,6 miljoner kronor. Centret har ansökt om EU:s strukturfondsmedel och har förhoppning att Tillväxtverket ska stå för 40 procent och Region Gotland för 50 procent av kostnaderna. För att få dessa strukturfondsmedel krävs enligt Bergmancenter att även resterande 10 procent kommer från offentligt håll. Centret har därför i maj 2012 inkommit till regeringen med en begäran om 1,6 miljoner kronor.

Bergmancentrets önskan är att skolan byggs om invändigt så att den kan rymma utställningar, föreläsningar, föreläsningar och workshops. Dessutom vill centret bygga en ny entré, ett kafé och ett bibliotek samt utrymmen för tillfälliga och mer långvariga utställningar såväl i huset som i parken utanför.

Bergmancenter har utvecklat ett nära samarbete med Stiftelsen Bergmangårdarna, som driver ett kulturcentrum i Ingmar Bergmans tidigare fastigheter på Fårö. För att utveckla Bergmanveckans roll som mötesplats för filmbranschen och unga filmare arrangerar Bergmancenter årligen en tävling för kortfilmsmanus, "Efter Bergman", som första gången genomfördes sommaren 2010. Tävlingen arrangeras i samarbete med Film på Gotland och nätverket Regionala Filmresurscenters Samarbetsråd. Vidare kan nämnas att Film på Gotland tillsammans med Filmhögskolan i Göteborg, BoostHbG, Filmbasen, Film i Väst och Film i Skåne sedan fyra år tillbaka anordnar talangdagar under Bergmanveckan, "Swedish talent Fårö". Runt 25 filmare från hela landet träffas under knappt en vecka, med fokus på utbyte av erfarenheter, att se och diskutera varandras filmer och projekt samt att bygga nätverk för framtiden.

Nämnas kan att regeringen 2007, i samband med Ingmar Bergmans bortgång, gjorde en särskild Bergmansatsning på 20 miljoner kronor. Medlen fördelades mellan Stiftelsen Ingmar Bergman, Svenska institutet, Kungliga Dramatiska Teatern och Svenska Filminstitutet. Dessutom beslutade regeringen 2010 om en satsning på dels 1,5 miljoner kronor till Kungliga Dramatiska Teatern för en andra upplaga av Ingmar Bergman International Festival 2012, dels 750 000 till Stiftelsen Ingmar Bergman för att säkerställa ett långsiktigt och slutligt bevarande av stiftelsearkivets fysiska material, dels 500 000 kronor till Stiftelsen Bergmancenter på Fårö för att utveckla Bergmancentret till ett besöks- och mötescentrum.

Bergmancenter har för 2012–2014 fått tre miljoner kronor från Arvsfonden för att arbeta med projektet "Barnet och Barndomen". I projektet ingår "Skapande verkstad", filmpedagogik för skolungdomar och lärare, utställningar samt ett teaterbygge.

Dessutom kan nämnas att Region Gotland i den regionala kulturplanen för 2011–2013 lyft fram den filmkulturella verksamheten och de satsningar som har gjorts för att utveckla en bred filmprofil på Gotland. Bland annat har man satsat på filmpedagogik och filmutbildning. Enligt inhämtad uppgift från Region Gotland har Bergmancenter lämnat in en ansökan om 20 000 kronor. Region Gotland har inte tagit ställning till ansökan, men har förklarat sig positiv till att med särskilda medel trygga Bergmancenters verksamhet, framför allt med inriktning mot barn och unga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser i likhet med motionären positivt på det arbete som Bergmancenter bedriver för att utveckla den publika delen av Bergmanarvet. Utskottet anser dock inte att riksdagen bör ta något initiativ för att utreda förutsättningarna för att göra Bergmancenter till ett nationellt center för film, som motionären efterfrågar, men har förhoppningar om att centret hittar en egen lösning för att finansiera ombyggnaden av Fårö skola så att verksamheten får bättre förutsättningar att verka. Motion Kr244 (S) avstyrks.

Svenskt Rockarkiv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att regeringen bör se över möjligheterna att göra Svenskt Rockarkiv till ett interaktivt upplevelsehus med hänvisning till att det är en regional fråga.

Motionen

Jan R Andersson (M) anser i *motion Kr239* att regeringen bör se över möjligheten att göra Svenskt Rockarkiv till ett interaktivt upplevelsehus.

Utskottets ställningstagande

Svenskt Rockarkiv (SRA) bildades 1993. Syftet var att rädda material som skildrar den svenska rockens pionjärtid under 50- och 60-talen. Rockarkivets främsta syfte i dag är att samla in inspelningar och dokumentation som speglar svensk rockmusik ur olika aspekter, t.ex. grammofonskivor, ljudband, filmer, videoupptagningar, foton, affischer, böcker och andra trycksaker. Sedan SRA flyttade till Hultsfred 2003 har enligt SRA samlingarna vuxit från några tusen objekt till ca 300 000 objekt. I dag får SRA 600 000 kronor per år från Hultsfreds kommun för arkivverksamheten. SRA har som mål att bygga ut sin verksamhet till att också bli ett upplevelsehus. En förstudie är gjord, men finansiering återstår.

Utskottet ser med tillfredsställelse att Svenskt Rockarkivs verksamhet har utökats under senare år, men vill lyfta fram det regionala ansvaret och kultursamverkansmodellen, som redogjorts för ovan, som innefattar ett ökat ansvar och utrymme för regionala prioriteringar. Utskottet anser inte att det med anledning av motionen finns skäl för något initiativ från riksdagens sida. Motion Kr239 (M) avstyrks.

Modern operabyggnad i Stockholm

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om ett mer ändamålsenligt operahus med hänvisning till att den förstudie som Operan har initierat bör avvaktas.

Motionen

I *motion Kr245* framhåller Börje Vestlund (S) att Kungliga Operan har problem med sina föråldrade och icke ändamålsenliga lokaler, som behöver anpassas till dagens krav på en omväxlande och omfattande repertoar samt en god arbetsmiljö för artister och anställda. Det är enligt motionären en nationell angelägenhet att se över möjligheten att bygga ett nytt ändamålsenligt operahus i Stockholm eller på något annat sätt skapa andra lokaler för att uppfylla de krav som ställs på ett modernt operahus i dag.

Bakgrund

Kungliga Operan (Operan) fick 2010 i uppdrag av regeringen att föreslå åtgärder för ökad samverkan med landets övriga operainstitutioner och pröva det nuvarande uppdraget för nationalscenen med utgångspunkt i en omvärldsanalys. Operan redovisade sitt uppdrag i april 2012. I rapporten tas frågan om Operans lokaler upp. Bland annat anges följande:

Att något genomgripande och långsiktigt hållbart måste göras åt Operans lokalsituation torde vara uppenbart. Dagens debatt handlar mest om ett nytt operahus i Stockholm och i någon mån om att tillvarata det nuvarande husets möjligheter för Operans fortsatta verksamhet. Operan vill framhålla att man bör utreda tre alternativ:

- Renovering av nuvarande operahus
- Om- och tillbyggnad av det befintliga huset
- Nytt scenkonsthus.

Operan har att bedöma de tre alternativens möjligheter att tillgodose dagens och morgondagens verksamhetsbehov utifrån det uppdrag riksdag och regering vill lägga på nationalscenen för opera och balett. I dag finns inte något underlag för att bedöma och väga alternativen. Vi vet att operahuset har ett omfattande behov av investeringar betingade av verksamhetskrav, arbetsmiljökrav och eftersatt underhåll. En om-

och tillbyggnad av operahuset har diskuterats och skisserats av några aktörer. För inget av dessa tre alternativ har analyser eller kostnadsberäkningar gjorts. Det återstår således ett omfattande arbete innan ett beslutsunderlag föreligger.

Operan kan och bör i detta läge bidra med sin syn på vad verksamheten ställer för krav på lokaler för att uppdraget som nationalscen ska kunna fullgöras på bästa sätt. Vi har inlett arbetet med en sådan analys.

Enligt uppgift från Operan arbetar man i första hand med att lösa de akuta behov som finns när det gäller lokalfrågan. Beträffande de tre ovannämnda alternativen för Operans framtid krävs enligt Operan en finansiering för en förstudie, och finansieringen håller man på att se över.

Sedan 2010 har 10 miljoner kronor avsatts årligen för renoveringsinsatser på Operan inom ramen för den statliga kulturbudgeten, och enligt regeringen är det meningen att denna summa ska avsättas för renovering även en tid framöver.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att man bör avvakta resultatet av den förstudie som Operan har för avsikt att genomföra innan något uttalande kan göras i frågan om de tre alternativen; renovering av nuvarande operahus, om- och tillbyggnad av det befintliga huset eller ett nytt scenkonsthus. Med hänvisning till detta avstyrker utskottet motion Kr245 (S).

Nyskriven Drottningholmsmusik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att regeringen och riksdagen bör engagera sig i att ny Drottningholmsmusik komponeras i samband med Drottningholmsteaterns 250-årsminne med hänvisning till att det är en uppgift för Drottningholmsteatern.

Motionen

Gunnar Andrén (FP) framhåller i *motion Kr295* att Drottningholmsteaterns 250-årsminne, som infaller 2016, bör uppmärksammas genom att ny Drottningholmsmusik komponeras och framförs. Av motionen framgår att Drottningholms slottsteater behöver stöd av och samverka med utomstående för ett sådant projekt och att regeringen och riksdagen bör engagera sig.

Bakgrund

Drottningholms slottsteater (Drottningholmsteatern), som uppfördes på 1760-talet, ingår tillsammans med Drottningholms slott och den omgivande parken i ett av de svenska världsarv som har upptagits på Unescos

världsarvslista. I vårt levande kulturarv ingår även Johan Helmich Romans något äldre orkestersvit Bilägersmusiken, även benämnd Drottningholmsmusiken.

År 2016 fyller Drottningholmsteatern 250 år. Teatern vill då bjuda in till en säsong fylld av föreställningar, konserter och evenemang där det unika och specifika i teatern, dess historia och repertoar lyfts fram. Teatern har som mål att uppföra ett nyskrivet musikaliskt verk som tar avstamp i Drottningholmsteaterns historia och leder teatern in i framtiden. För att kunna genomföra detta krävs en särskild finansiering, och nuvarande anslagsnivå kommer enligt teatern inte att kunna täcka kostnaderna för en jubileumssatsning av detta slag. Planeringen för jubileumsårets innehåll och kostnader har teatern för avsikt att presentera i maj 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är en uppgift för Drottningholmsteatern att hitta en finansiering av ett eventuellt jubileumsfirande och ser därför positivt på den planering som teatern arbetar med. Utskottet kan dock påminna om att teatern har möjlighet att ansöka om bidrag från Statens kulturråd inom ramen för anslaget 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* för samarbete med tonsättare och kompositörer. Vidare finns det möjligheter för enskilda personer att från Konstnärsnämnden ansöka om projektbidrag för att finansiera kostnader vid uruppförande av verk inom ramen för anslaget 5:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer*. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr295 (FP).

Det kristna kulturarvets betydelse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om det kristna kulturarvets betydelse och att den kristna sångskatten ska bevaras. En rad insatser görs i detta syfte från olika myndigheter och andra kulturarvsinstitutioner. Bland annat utgår en s.k. kyrkoantikvarisk ersättning ur kulturbudgeten till Svenska kyrkan för kulturhistoriskt motiverade kostnader för vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena.

Jämför särskilt yttrande (SD).

Motionen

I *motion Kr291* begär Yvonne Andersson (KD) ett tillkännagivande om det kristna kulturarvets betydelse för människors välbefinnande. Om man ska kunna bygga upp sin egen identitet och respektera andras kultur och värden är det en förutsättning att man har god kännedom om sitt eget kul-

turarv, anför motionären. Det kristna kulturarvet ger oss rötter till vår historia, mening i nuet, visioner för framtiden och möjlighet att ingå i ett sammanhang. Det är därför viktigt att det kulturella arv som vi har i den kristna sångskatten bevaras.

Utskottets ställningstagande

Statens musikverk, som tog över efter Statens musiksamlingar den 1 maj 2011, har till uppgift att bl.a. dokumentera, samla in, vårda, bevara och tillgängliggöra musikens kulturarv; se förordning (2010:1922) med instruktion för Statens musikverk. Hos Svenskt visarkiv, som är en avdelning inom myndigheten, finns psalm- och koralböcker från Svenska kyrkan och andra kyrkor, uppteckningar och inspelningar av folkiga koraler, läsar-sånger m.m. Även inom myndighetens bibliotek, Musik- och teaterbiblioteket, finns samlingar som kan ha intresse i detta sammanhang, t.ex. musikalier samt arkiv- och bildokumentation på musikområdet.

I lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. finns ett särskilt kapitel om kyrkliga kulturminnen som syftar till att kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser ska skyddas.

Svenska kyrkan är ansvarig för den största delen av vårt kristna kulturarv och gör omfattande insatser för att detta kulturarv ska bevaras för framtiden. Efter det att relationerna mellan staten och Svenska kyrkan ändrades utgår en s.k. kyrkoantikvarisk ersättning ur kulturbudgeten. Svenska kyrkan får därmed viss ersättning för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Anledningen till ersättningen är att de kyrkliga kulturvärdena är viktiga för hela samhället. För 2012 uppgår den kyrkoantikvariska ersättningen till 460 miljoner kronor.

Det finns också kyrkliga kulturskatter bevarade på olika museer runtom i landet.

Enligt utskottets uppfattning visar det anförda att olika insatser görs för att bevara det kristna kulturarvet för framtiden. Motion Kr291 (KD) avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Kultur i hela landet, punkt 1 (S, V)

av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Peter Johnsson (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Isak From (S), Lars Ohly (V) och Agneta Gille (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Kr223 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2011/12:Kr219 av Eva Sonidsson och Christina Karlsson (båda S),

2011/12:Kr231 av Johan Pehrson (FP),

2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Kr287 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S) och

2011/12:N303 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 11.

Ställningstagande

Kulturen har ett egenvärde för oss som människor, men den är också ett viktigt verktyg för att utveckla demokratin och för att skapa en rik fritid för såväl barn som vuxna och äldre. Den bidrar till sammanhållning samtidigt som den hjälper oss att vidga våra vyer och få nya perspektiv. Därför är det statens uppgift att säkerställa att det finns ett rikt kulturutbud över hela landet. När Statens kulturråd fortsättningsvis förhandlar fram de regionala överenskommelserna om kulturen måste Kulturrådet ges resurser för detta.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr223 (S) yrkandena 1 och 2.

2. Kultur i hela landet, punkt 1 (MP)

av Tina Ehn (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2011/12:Kr219 av Eva Sonidsson och Christina Karlsson (båda S),

2011/12:Kr223 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Kr231 av Johan Pehrson (FP),

2011/12:Kr287 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S) och

2011/12:N303 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 11.

Ställningstagande

Kulturpolitiken kan inte skapa kultur, men har ett ansvar att se till att det finns möjligheter, mötesplatser och resurser för kulturen att frodas. Kulturpolitikens uppgift är att värna om det smala och det som inte är kommersiellt gångbart i sin tid, att stötta utan att styra dess uttryck. Kulturpolitikens uppgift är även att värna om den kulturhistoria vi har och den historia vi skapar i samtiden. Jämställda och lika villkor ska gälla för möjligheterna att skapa, uppleva, medverka och delta i kulturlivet. Det är inte kulturpolitikens uppgift att styra vad som sker i det kulturella huset, men att se till att det är lätt att ta del av kultur oavsett var i landet man bor och vilka förutsättningar man har.

Miljöpartiet anser att det är viktigt att den kulturella infrastrukturen byggs nedifrån och upp, att den bygger på enskilda människors kulturella engagemang och på lokala initiativ och traditioner samt i nära kontakt med andra samhällssektorer och institutioner. Detta förutsätter dialog, samverkan och ett intensifierat samarbete mellan olika aktörer och intressenter, inte bara på det kulturpolitiska området utan inom alla delar av samhället.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr278 (MP) yrkandena 1 och 2.

3. En feministisk strategi för kulturlivet, punkt 2 (V)

av Lars Ohly (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Kvinnor har mindre makt och inflytande än män, har mindre tillgångar och tjänar mindre. Detta gäller på alla samhällslivets områden, även i kulturlivet. Det är viktigt att synliggöra könsmaktens ordning i kulturlivet för att vi ska kunna befria oss från den. Ett samhälle där intresset för kulturen och makten över kulturen blir jämnt fördelade mellan könen skulle vara ett bättre samhälle än dagens, och kanske skulle det leda till ett samhälle där kulturen har en mer framskjuten plats. Jag anser därför att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att kartlägga hela kulturlivet ur ett könsmaktsperspektiv, både hos kulturutövarna och hos publiken. Regeringen bör också ta fram en feministisk strategi för jämställdhet.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr307 (V) yrkande 1.

4. Folkkulturen och amatörkulturen, punkt 3 (MP)

av Tina Ehn (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 15 och avslår motion 2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 23.

Ställningstagande

Jag anser att kulturkonsumtionen och det egna skapandet är två sidor av kulturen som är ömsesidigt stödande och vitaliserande och att de båda är lika viktiga för medborgarnas personliga utveckling och för samhället i stort. Av det skälet är amatörkulturen som folkrörelse lika viktig som den professionella kulturen. Genom kulturmanifestationer bidrar amatörkulturorganisationerna till en gemensam kulturell identitet och samhällelig sammanhållning. Samtidigt är det ofta ideella kulturorganisationer som vårdar och bejakar kulturarvet, även det till fromma för samhället i stort.

Amatörkulturens finansiering sker främst via folkbildningen. Folkbildningens roll som forum för ideell kultur är viktig, men möjligheten till ett aktivt föreningsliv inriktat på kulturverksamheter försvåras därigenom. Det är viktigt att, utöver folkbildningen, amatörkulturens föreningsbildning stötts. För att kunna göra detta krävs en grundlig genomgång av amatörkultu-

ren och vilket stöd den behöver. Jag anser därför att regeringen bör tillsätta en parlamentarisk utredning för att utreda ett samlat ansvar för amatörculturen och dess behov.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr278 (MP) yrkande 15.

5. Folkkulturen och amatörculturen, punkt 3 (V)

av Lars Ohly (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 23 och avslår motion 2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 15.

Ställningstagande

Amatörculturen är starkt knuten till kulturutövarnas ideella krafter. Det nationella ansvaret för folkkulturen inklusive amatörculturen är uppdelat på olika instanser, till exempel Ungdomsstyrelsen, Statens kulturråd och Folkbildningsrådet. Dessutom finns ett visst ansvar på olika regionala och lokala nivåer. Vänsterpartiet anser att samhällets ansvar för amatör- och folkkulturen måste förtydligas. Därför bör en instans utses som tar det samlade ansvaret för de statliga insatserna för amatör- och folkkulturen.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr307 (V) yrkande 23.

6. Arrangörsstöd, punkt 4 (MP)

av Tina Ehn (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 16.

Ställningstagande

Jag anser att dagens möjlighet till arrangörstöd är något positivt, men stödet är alltför begränsat. Miljöpartiet vill att fler ska ha möjlighet att få del av stödet. Det är bra att Statens kulturråd för 2012 har infört turnéstöd som en möjlighet. Det är angeläget att detta stöd nu permanentas. Jag anser att regeringen bör se över frågan och återkomma till riksdagen.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr278 (MP) yrkande 16.

7. Stimulansbidrag för kulturhus, punkt 5 (MP)

av Tina Ehn (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 9.

Ställningstagande

Kulturen ska inte hindras av bristfällig infrastruktur. Därför anser jag att det är viktigt att rusta upp befintliga kulturhus, scener och liknande för att främja likvärdig tillgång till större kulturupplevelser i hela landet. De stimulansbidrag som finns till stöd för icke-statliga kulturlokaler är otillräckliga och alltför begränsade i vad de finansierar. Jag anser att regeringen bör utreda möjligheten till ett kulturellt stimulansbidrag för reparation, ombyggnad, tillbyggnad eller nybyggnad av kommunala kulturscener. Detta skulle även ge nya arbetstillfällen inom byggbranschen och samtidigt ökade arbetstillfällen för professionella kulturutövare.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion MJ469 (MP) yrkande 9.

8. Kulturkanon, punkt 6 (SD)

av Mattias Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: Kr319 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Jag anser att det bör införas en nationell kulturkanon i likhet med den som den danska regeringen med stöd av Dansk Folkeparti har tagit fram. I Danmark tog man fram förslag över verk som kan anses vara en särskild värdefull del av det danska kulturarvet och presenterade en lista på tolv verk inom nio olika områden. De områden som berördes var arkitektur, bildkonst, design och konsthantverk, film, litteratur, konstmusik, populärmusik, scenkonst och barnkultur. Det primära syftet med kulturkanonen var att den skulle fungera som en introduktion till det danska kulturarvet och stimulera till tankar och debatt kring konst- och kulturfrågor. Projektet bidrog också till att blåsa liv i den danska kulturdebatten och lyfte kulturpolitiken till en position på den politiska och mediala dagordningen som den aldrig tidigare varit i närheten av.

Jag förordar att ett liknande arbete inleds i Sverige. Syftet ska vara att lyfta fram de delar av kulturarvet som kan anses vara särskilt värdefulla eller särskilt betydelsefulla för formandet av den svenska identiteten och som vi därför vill bära med oss in i framtiden. Vid urvalet av vilka verk som ska ingå bör de svenska medborgarna ges möjlighet att delta.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr319 (SD) yrkande 3.

9. Kulturlag, punkt 7 (V)

av Lars Ohly (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att kulturens roll i samhället och för samhällsutvecklingen är av så grundläggande betydelse att det är dags att lagfästa samhällets ansvar för kulturen. I Norge har man sedan en tid tillbaka en sådan lag, vilket har visat sig vara ett bra sätt att stärka kulturens ställning. Sverige bör snarast följa Norges exempel. Regeringen bör därför utarbeta ett förslag till en kulturlag som riksdagen kan ta ställning till.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr307 (V) yrkande 2.

10. Bergmancenter på Fårö - ett nationellt center för film, punkt 12 (S)

av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Peter Johnsson (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Isak From (S) och Agneta Gille (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Kr244 av Christer Engelhardt (S).

Ställningstagande

Vi anser att man bör utreda möjligheterna att göra Bergmancenter på Fårö till ett nationellt center för film. Ett levande Bergmancenter med en mer utåtriktad verksamhet skulle enligt vår uppfattning på många sätt stärka kulturlivet lokalt, nationellt och internationellt, inte minst ur ett barn- och ungdomsperspektiv. Det regionala filmresurscentret Film på Gotland och Pedagogiskt Mediecentrum Gotland bedriver i dag huvudverksamheten för regionens arbete med film med betoning på barn och unga. Även denna verksamhet skulle stärkas ytterligare om Bergmancenter skulle bli ett nationellt center. För turister och andra internationella besökare skulle ett mer levande Bergmancenter bli en naturlig samlingsplats för talangerna i en skapande verksamhet som lätt skulle kunna kopplas ihop och därmed stärka besöksnäringen.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motion Kr244 (S).

Särskilt yttrande

Det kristna kulturarvets betydelse, punkt 16 (SD)

Mattias Karlsson (SD) anför:

Jag vill påminna om att god kännedom om vårt eget kulturarv är en förutsättning för att vi ska kunna bygga upp vår identitet. Det kristna kulturarvet ger oss rötter till vår historia, mening i nuet, visioner för framtiden och möjlighet att ingå i ett större sammanhang. Det är därför viktigt att detta kulturella arv bevaras. Det gäller naturligtvis det materiella kulturarvet i form av kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och andra föremål som är förknippade med den kristna religionen. Men det gäller även det immateriella kulturarvet i form av kristna sånger och seder.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:Kr209 av Åsa Lindestam (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bevara och utveckla Klaverens Hus.

2011/12:Kr219 av Eva Sonidsson och Christina Karlsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kultur som tillväxtfaktor.

2011/12:Kr223 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om människors rätt till livskvalitet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Kulturrådet.

2011/12:Kr231 av Johan Pehrson (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Opera på Skäret.

2011/12:Kr239 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Svenskt Rockarkiv.

2011/12:Kr244 av Christer Engelhardt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att göra Bergmancenter på Fårö till ett nationellt center för film.

2011/12:Kr245 av Börje Vestlund (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa ett nytt operahus i Stockholm eller att skapa andra ändamålsenliga lokaler i Stockholm.

2011/12:Kr249 av Helén Pettersson i Umeå (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kulturhuvudstadsåret som ett nationellt intresse.

2011/12:Kr254 av Anita Brodén (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samhället bör stödja de hörselskadades tillgång till kulturlivet med mer textning av film på bio, dvd-filmer och teater.

2011/12:Kr266 av Margareta B Kjellin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bevara och utveckla Klaverens Hus.

2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kulturpolitikens uppgift.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den fria kulturen som utvecklingsmotor.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en parlamentarisk utredning för att utreda ett samlat ansvar för amatörkulturen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett breddat arrangörsstöd och införande av turnéstöd.

2011/12:Kr287 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten bör fortsätta att stödja regionalt viktiga aktörer, såsom Dalhalla, så att möjligheten till kulturupplevelser hålls levande i hela Sverige.

2011/12:Kr291 av Yvonne Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmärksamma den betydelse det kristna kulturarvet, i form av den kristna sångskatten, har för människors välbefinnande.

2011/12:Kr295 av Gunnar Andrén (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att uppmärksamma Drottningholmsteaterns 250-årsminne 2016 och att i det sammanhanget överväga att inbjuda till komposition av "modern Drottningholmsmusik".

2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en kommitté med uppdrag att kartlägga kulturlivet ur ett könsmaktsperspektiv och ta fram en feministisk strategi.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att presentera förslag till en kulturlag.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att könsmässig balans ska vara ett krav i kommande filmavtal.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utse en instans för samlat statligt ansvar för amatör- och folkkulturen.

2011/12:Kr319 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om framtagande av en nationell kulturkanon.

2011/12:MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda ett kulturellt stimulansbidrag för kulturhus och scener i hela landet.

2011/12:N303 av Lars Ohly m.fl. (V):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgång till god kultur oavsett var man bor i landet.